

ศูนย์การเรียนรู้การปั้นหัวสัตว์

ตำบลนาพันสาม อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

แนะนำศูนย์การเรียนรู้การปั้นหัวสัตว์

😊 "ปั้นหน้าสัตว์" ประดับบ้าน

งานเสริมรายได้ ในยุคที่เศรษฐกิจตกต่ำยุคที่ข้าวยากมากแพงอย่างปัจจุบัน หากรอแต่เพียงรายได้หลักที่มีอยู่แล้วบางครั้งอาจประสบปัญหาด้านค่าใช้จ่ายในครอบครัวได้ จึงทำให้คนต่างหารายได้ที่จะมาเสริมในครอบครัวดูจเดียวกับนายอเนก เอี่ยมสะอาด วัย 60 ปีเศษ อยู่บ้านเลขที่ 7/1 หมู่ที่ 6 ตำบลนาพันสาม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เป็นผู้มีพรสวรรค์และมีความรู้และความชำนาญในการปั้นหัวสัตว์แล้วต่อมาก็มาฝึกฝนดัดแปลงไปเรื่อย ๆ จนเกิดความชำนาญมีความรู้และทักษะมากขึ้น จึงได้พัฒนาไปเรื่อย ๆ ใช้เวลาว่างในการปั้นหน้าสัตว์ต่างๆ เป็นงานเสริมและเผยแพร่ให้ความรู้แก่ผู้สนใจ

- 😊 รายได้ต่อเดือน 4,000 - 8,000 บาท
- 😊 คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ
- 😊 มีการประชุมคณะกรรมการ
- 😊 มีการให้ความรู้แก่ผู้ที่สนใจ

โครงการศูนย์การเรียนรู้การปั้นหัวสัตว์

๑. หลักการและเหตุผล

ด้วยองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม เล็งเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนในตำบลนาพันสาม และเพื่อเป็นการต่อยอดโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีไทย ส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างรายได้ให้กับประชาชน และเป็นแหล่งเรียนรู้ในการศึกษาของชุมชน นำภูมิปัญญามาถ่ายทอดประสบการณ์ที่มีอยู่ในตัวบุคคล มาให้ความรู้แก่ลูกหลานและผู้มาเยือน เป็นแหล่งสาธิต ให้แก่เด็ก เยาวชน ผู้สนใจ เป็นเส้นทางที่ครบวงจร และสามารถต่อยอดโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม วิถีไทย วิถีพุทธ วิถีพอเพียง (ตลาดน้ำนาพันสาม) ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ส่งเสริมอาชีพ สร้างรายได้ และเศรษฐกิจของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประกอบกับ นายอเนก เอี่ยมสะอาด ชาวบ้านหมู่ที่ ๖ ตำบลนาพันสาม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการปั้นหัวสัตว์ สามารถนำความรู้ที่มีอยู่มาถ่ายทอดให้แก่เด็ก เยาวชน นักท่องเที่ยว และประชาชนตำบลนาพันสาม เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้คงอยู่ต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้เด็ก เยาวชน นักท่องเที่ยว และประชาชนมีความรู้ มีทักษะพื้นฐานในการปั้นหัวสัตว์

๒.๒ เพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป

๒.๓ เพื่อสนับสนุนโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม วิถีไทย วิถีพุทธ วิถีพอเพียง

๓. เป้าหมาย

เด็ก เยาวชน นักท่องเที่ยว ประชาชนชาวตำบลนาพันสาม

๔. สถานที่ดำเนินการ

ศูนย์การเรียนรู้ปั้นหัวสัตว์ ตำบลนาพันสาม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

๕. ระยะเวลาในการดำเนินการ

เดือน มกราคม ๒๕๕๘ เป็นต้นไป

๖. ผู้รับผิดชอบโครงการ

ส่วนสวัสดิการและสังคม องค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

๗. วิธีดำเนินการ

๗.๑ จัดประชุมปรึกษาหารือคณะผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน

๗.๒ ขออนุมัติดำเนินโครงการศูนย์การเรียนรู้ปั้นหัวสัตว์

๗.๓ ดำเนินการตามโครงการศูนย์การเรียนรู้ปั้นหัวสัตว์

๗.๔ จัดทำเอกสาร คู่มือการปั้นหัวสัตว์

๗.๕ สรุปและประเมินผลโครงการศูนย์การเรียนรู้ปั้นหัวสัตว์

๘. งบประมาณ

ส่วนสวัสดิการและสังคม องค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๙.๑ เด็ก เยาวชน นักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไป มีความรู้และฝึกปฏิบัติจริงในศูนย์การเรียนรู้การปั้นหัวสัตว์

๙.๒ เด็ก เยาวชน นักท่องเที่ยวประชาชนกลุ่มต่าง ๆ และส่วนราชการในตำบลนาพันสาม มีส่วนร่วมในการดำเนินการศูนย์การเรียนรู้การปั้นหัวสัตว์

๙.๓ เป็นการอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลนาพันสาม ให้คงอยู่ต่อไป

ลงชื่อ

ผู้เสนอโครงการ

(นางสาววิจิตรพร สัมเทศ)

นักพัฒนาชุมชน

ลงชื่อ

ผู้เห็นชอบโครงการ

(นางสาวบุญส่ง คล้าพงษ์)

รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม

ลงชื่อ

ผู้เห็นชอบโครงการ

(นายวรวิสูตร ฉิมพาลี)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม

ลงชื่อ

ผู้อนุมัติโครงการ

(นายประสิทธิ์ รวมสิน)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม

คู่มือการปั้นหัวสัตว์

เส้นทางท่องเที่ยวเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น
ตำบลนาพันสาม อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

คู่มือการปั้นหัวสัตว์

เส้นทางท่องเที่ยวเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น
ตำบลนาพันสาม อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

คำนำ

คู่มือการปั้นหัวสัตว์ฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ให้ความรู้แก่ผู้สนใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของการปั้นหัวสัตว์ของภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลนาพันสาม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ศูนย์การเรียนรู้การปั้นหัวสัตว์ จึงได้จัดทำคู่มือขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในด้านเศรษฐกิจพอเพียง ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อเป็นการเผยแพร่และส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป

ศูนย์การเรียนรู้การปั้นหัวสัตว์
ตำบลนาพันสาม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

สารบัญ

หน้า

ประวัติความเป็นมา

๑

วัตถุประสงค์

๒

ขั้นตอนการป็นหัวสัตว์

๓

วิธีการป็นหัวสัตว์

๓

ประวัติความเป็นมา

"ป็นหน้าสัตว์" ระดับบ้าน งานเสริมรายได้ "อเนก เอี่ยมสะอาด"

ในยุคที่เศรษฐกิจตกต่ำ ยุคที่ข้าวยากมากแพงอย่างปัจจุบัน หากรอแต่เพียงรายได้หลักที่มีอยู่แล้ว บางครั้งอาจประสบปัญหาด้านค่าใช้จ่ายในครอบครัวได้ จึงทำให้คนต่างหารายได้ที่จะมาเสริมในครอบครัว ดุจเดียวกับนายอเนก เอี่ยมสะอาด วัย ๖๐ ปีเศษ อยู่บ้านเลขที่ ๗/๑ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพันสาม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เนื่องจากงานป็นหน้าสัตว์เป็นสิ่งที่ชอบ เป็นชีวิตจิตใจมีความถนัดและมีความสนใจ โดยได้มีโอกาสเจอกับช่างป็นหน้าสัตว์ท่านหนึ่งก็เลยไปเรียนรู้ได้วิชามาบ้างเล็ก ๆ น้อย ๆ แล้วต่อมาก็มาฝึกฝนดัดแปลงไปเรื่อย ๆ จนเกิดความชำนาญ มีความรู้และทักษะมากขึ้น จึงได้พัฒนาไปเรื่อย ๆ ใช้เวลาว่างในการป็นหน้าสัตว์ต่างๆ เป็นงานเสริม อย่างน้อยทำให้มีรายได้เพิ่มเติมวันละ ๔,๐๐๐ - ๘,๐๐๐ บาท

นายเอนก บอกว่า จุดประกายที่ทำให้เขาหันมาประดิษฐ์หน้าสัตว์ต่างๆ ขายเพราะในพื้นที่ราชบุรี ไปจนถึงนราธิวาส นิยมกีฬาวัวชน ควายชนอย่างแพร่หลายหลังการแข่งขันวัวชนแล้วตัวที่ชนะจะได้รับการดูแลเป็นอย่างดี ส่วนตัวไหนที่แพ้เจ้าของก็มักนำไปขาย หรือฆ่าเพื่อนำเนื้อมาบริโภค แต่สิ่งสุดท้ายที่เหลือไว้คือกระดูก เขา หนึ่ง ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์อะไรได้อีกต่อไป จึงมองว่าควรจะทำอะไรบางอย่างที่จะเกิดประโยชน์จึงลองเอาโครงหน้าของวัวชนที่ยังมีชีวิตอยู่แล้วมาทำโครงหน้าให้เข้าเป็นหน้าวัวจำลองปรากฏว่าได้รับความสนใจจากเจ้าของวัวเป็นอย่างดีต่อมาก็เริ่มทำหน้าสัตว์อื่นบ้างนอกจากหัววัว หัวควาย อาทิ หัวกวาง หัวกระทิงจำลอง เป็นต้น

วัสดุอุปกรณ์

๑. กระดาษ
๒. ลวด
๓. ไม้ที่ใช้สำหรับทำแป้น
๔. ไม้เลื่อยจากไม้สัก
๕. กาวลาเท็กซ์
๖. เกรียง
๗. ปูน

รูปหน้าสัตว์ทำจากกระดาษ รีไซเคิล อาทิ กระดาษหนังสือพิมพ์ คือเริ่มจากการนำกระดาษที่เหลือใช้แช่น้ำไว้ ๒ คืน จากนั้นใช้เครื่องตีมาตีกระดาษให้แหลก เสร็จแล้วนำกระดาษที่แช่น้ำไปใส่ในภาชนะที่เจาะรู เพื่อให้สะเด็ดน้ำ ก่อนนำกระดาษไปเข้าเครื่องปั่น โดยมีส่วนผสมคือใส่ปูนลงไป ๑ กระป๋องนม ตีให้เข้ากับกระดาษแล้วนำไปใส่ลงในเบ้าหรือบล็อกที่ทำไว้จนเต็ม ใช้กระดาษหนังสือพิมพ์ปิดไว้ จากนั้นใช้กลบโรยทับ จนเข้ากันจึงนำไปตากแดด

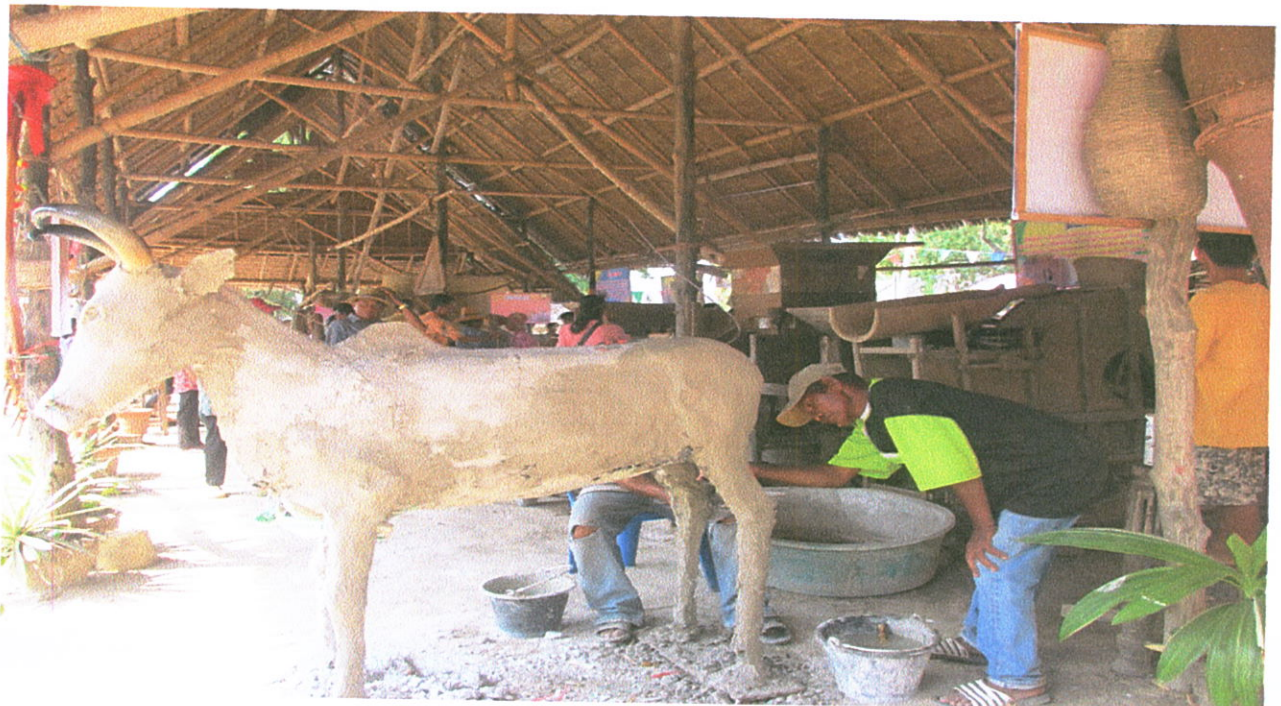
ขั้นตอนการปั้นหัวสัตว์อาจทำได้หลายวิธี ดังนี้

วิธีปั้นหัวสัตว์วิธีที่ ๑

รูปหน้าสัตว์ทำจากกระดาษ ริไซเคิล อาทิ กระดาษหนังสือพิมพ์ คือเริ่มจากการนำกระดาษที่เหลือใช้แช่น้ำไว้ ๒ คืน จากนั้นใช้เครื่องตีมาตีกระดาษให้แหลก เสร็จแล้วนำกระดาษที่แช่น้ำไปใส่ในภาชนะที่เจาะรู เพื่อให้สะเด็ดน้ำ ก่อนนำกระดาษไปเข้าเครื่องปั่น โดยมีส่วนผสมคือใส่ปูนลงไป ๑ กระป๋องนม ตีให้เข้ากับกระดาษแล้วนำไปใส่ลงในเบ้าหรือบล็อกที่ทำไว้จนเต็ม ใช้กระดาษหนังสือพิมพ์ปิดไว้ จากนั้นใช้กลบโรยทับ จนเข้ากันจึงนำไปตากแดด

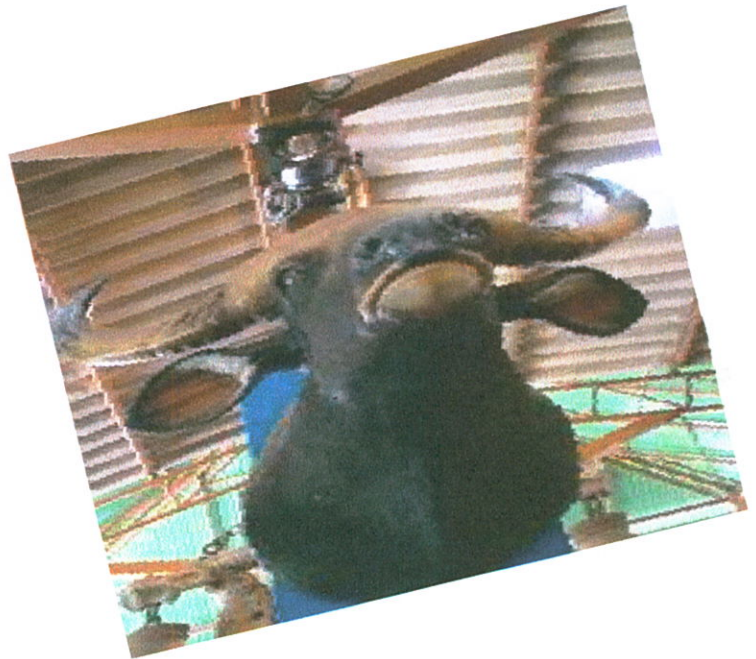
นำหัววัวที่เข้าเบ้าไปตากแดดใช้เวลา ๑ อาทิตย์จนแห้งสนิทแล้วนำมาขึ้นรูปด้วยการใช้กระดาษทรายขัดให้เรียบ ตามความต้องการ ก่อนนำไปใส่ดวงตา ซึ่งทำจากเศษพลาสติกเหลือใช้ ปิดท้ายด้วยการลงสีตกแต่งให้สวยงาม ก่อนนำไปตากแดดอีกครั้ง ให้สีแห้งสนิทเป็นอันเสร็จสิ้น ซึ่งผลงาน ๑ ชิ้นใช้เวลาทุกขั้นตอนราว ๑ เดือน

"ลูกค้าส่วนใหญ่จะเป็นข้าราชการ ประชาชนในพื้นที่ที่สนใจอยากมีไว้ประดับบ้านสักชิ้น สองชิ้นอีกกลุ่มที่ขาดไม่ได้คือคนที่เป็นเจ้าของวัวชนที่แพ้ และอยากเก็บความรู้สึกที่ดี ๆ ของวัวตัวโปรดไว้ก็จะนำมาให้ผมปั้นจำลองเฉพาะส่วนหัวไว้เป็นที่ระลึก เพื่อติดผนังบ้านได้เห็นกันทุกวัน ในแต่ละชิ้นราคาอยู่หลักพันและหลายพันบาท" นายอเนก เอี่ยมสะอาด กว่าการปั้นหัววัวชนและสัตว์อื่น แม้จะไม่ได้ทำเงินมากมายนัก เพราะแต่ละเดือน นายอเนก เอี่ยมสะอาด ทำได้ ๕-๖ ชิ้น คิดเป็นเงิน ๗,๐๐๐-๘,๐๐๐ บาท ดังนั้นงานทุกชิ้นเขากำรันทึในด้านความสวยงาม คงทนอย่างแน่นอน

วิธีการปั้นหัวสัตว์

วิธีการทำ จะนำกระดาษที่ผ่านการผสมแล้ว นำมาแปะวางบนแบบแม่พิมพ์รูปทรงหัวสัตว์ และแบบเขาหลายรูปทรง ให้มีความหนาประมาณ ๓ เซนติเมตร แล้วตากแดดทิ้งไว้ให้แห้ง ๒๔ ชั่วโมง ก่อนจะแกะออกมาจากแม่แบบ นำส่วนหัวและส่วนของเขาของสัตว์แต่ละชนิด มาประกอบเข้ากันให้เป็นรูปร่าง จากนั้น จึงจะเป็นขั้นตอนของการลงสีอะครีลิค พร้อมกับตกแต่ง ลวดลายให้ละเอียด แล้วฉีกพันทับด้วยน้ำยาเคลือบอีกที จึงเป็นอันเสร็จสิ้นได้งานศิลปะเฟอร์นิเจอร์ แบบ เก๋ ๆ ลงทุนไม่แพง แต่เมื่อนำไปตกแต่งตามบ้านหรือร้านอาหาร กลับกลายเป็นเฟอร์นิเจอร์ที่ ดูหรูและดูดีมีราคา

รูปหน้าสัตว์ทำจากกระดาษ รีไซเคิล อาทิ กระดาษหนังสือพิมพ์ คือเริ่มจากการนำกระดาษที่เหลือใช้แช่น้ำไว้ ๒ คืน จากนั้นใช้เครื่องตีมาตีกระดาษให้แหลก เสร็จแล้วนำกระดาษที่แช่น้ำไปใส่ในภาชนะที่เจาะรู เพื่อให้สะเด็ดน้ำ ก่อนนำกระดาษไปเข้าเครื่องปั่น โดยมีส่วนผสมคือใส่ปูนลงไป ๑ กระป๋องนม ตีให้เข้ากับกระดาษแล้วนำไปใส่ลงในเบ้าหรือบล็อกที่ทำไว้จนเต็ม ใช้กระดาษหนังสือพิมพ์ปิดไว้ จากนั้นใช้แกลบโรยทับ จนเข้ากันจึงนำไปตากแดด

วิธีปั้นหัวสัตว์วิธีที่ ๒

ใช้ขี้เลื่อยไม้สีกผสมกับกาว ลาเท็กซ์แล้วขึ้นรูปโดยวิธีการขดลวดให้ได้รูปสัตว์ต่าง ๆ ตามความต้องการ นำขี้เลื่อยที่ผสมแล้วมาแปะวางบนแบบแม่พิมพ์รูปทรงสัตว์ที่ได้ขดลวดไว้ตามความเหมาะสม ปั้นเสร็จแล้วตากแดดให้แห้งประมาณ ๒-๓ วัน พอแห้งสนิทแล้วนำมาขัด จากนั้น จึงจะเป็นขั้นตอนของการลงสีตกแต่งให้สวยงามและเคลือบด้วยน้ำมันแล็กเกอร์ให้แห้งสนิทเป็นอันเสร็จสิ้นพร้อมส่งลูกค้า

